

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของ เรื่องที่ศึกษา

ความต้องการอาหารโปรตีนประเภทเนื้อสัตว์โดยเฉพาะปลานั้น นับวันก็จะมีปริมาณความต้องการมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะปลาเป็นสัตว์ที่ให้โปรตีนที่มีคุณค่าและราคาถูกเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำที่มีอยู่ในธรรมชาติกลับลดน้อยลงเรื่อย ๆ ทั้งทางด้านประมงน้ำจืดและประมงทะเล ทางด้านประมงน้ำจืดนั้นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลงได้แก่ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ การจับสัตว์น้ำที่ผิดวิธี เช่น การใช้วัตถุระเบิด การใช้ไฟฟ้าช็อต การใช้ตาอวนขนาดเล็กกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งได้ปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นผลให้น้ำเสียและมีสารพิษ สัตว์น้ำต่าง ๆ จึงไม่สามารถทนอยู่ได้ ส่วนทางด้านประมงทะเลนั้นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลงเป็นเพราะการประกาศขยายอาณาเขตเศรษฐกิจเป็น 200 ไมล์ทะเลจากประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลให้ปริมาณสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมีไม่พอเพียงกับปริมาณความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งเป็นเรื่องประเทศไทยจะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนากิจการประมงของไทยภายในขอบเขตอันจำกัดนี้

ในจำพวกสัตว์น้ำจืดด้วยกัน ปลาลำวายนับเป็นปลาที่นิยมเลี้ยงกันมากเพราะเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย กินอาหารได้หลายประเภท ราคาถูก เจริญเติบโตเร็ว มีความต้านทานโรคสูง และสะดวกต่อการขนส่งจนเป็นเหตุให้ลูกปลาลำวายที่มีเพื่อจำหน่ายมีไม่เพียงพอแก่เกษตรกร ดังนั้นกรมประมงจึงได้พยายามคิดหาเส้นทางที่จะขยายพันธุ์ปลาลำวายด้วยวิธีการผสมเทียมซึ่งได้รับความสำเร็จอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2509 ทำให้สามารถผลิตลูกปลาลำวายได้เป็นจำนวนมาก ๆ และได้ทำการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำการเพาะเลี้ยงปลาลำวายเป็นอาชีพมากขึ้น แต่ความสำเร็จของการขยายพันธุ์ปลาลำวายด้วยวิธีการผสมเทียมเพื่อให้ได้ลูกปลาช่วยอ่อนจำนวนมาก ๆ นั้นเป็นเพียงความสำเร็จขั้นต้นของการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเท่านั้น ทั้งนี้เพราะหัวใจสำคัญของการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค หรือเกษตรกรทั่วประเทศนั้นอยู่ที่การเลี้ยงลูกปลาช่วยอ่อน

หรือที่เรียกว่าการอนุบาลลูกปลาเพื่อให้ได้ขนาดต่าง ๆ ที่เกษตรกรหรือผู้ซื้อต้องการ ถ้าจะเปรียบเทียบการเพาะพันธุ์ปลากับการอนุบาลลูกปลาแล้วการอนุบาลลูกปลานับว่ายากกว่ามากนัก ทั้งนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุบาลลูกปลานั้นล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนรอดของลูกปลาทั้งสิ้นซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์อย่างมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การอนุบาลลูกปลาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด

การอนุบาลลูกปลาส่วายสามารถกระทำได้หลายวิธี คือ การอนุบาลในบ่อดิน การอนุบาลในถังซีเมนต์กลม การอนุบาลในตู้กระจก และการอนุบาลในกระชัง แต่วิธีที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ การอนุบาลในบ่อดิน เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสามารถทำการอนุบาลลูกปลาได้ครั้งละมาก ๆ ดังนั้นการศึกษาถึง "ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนอนุบาลลูกปลาส่วายในบ่อดิน" จึงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้สนใจในอาชีพการอนุบาลลูกปลาส่วายขนาดเล็กเพื่อขยายต่อให้แก่ผู้เลี้ยงเป็นปลาใหญ่ โดยเฉพาะในปัจจุบันได้มีการส่งลูกปลาส่วายขนาดเล็กไปขายยังตลาดต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และประเทศในยุโรป เพื่อเลี้ยงเป็นปลาประดับสวยงาม (Ornamental fish) คิดเป็นมูลค่าปีละหลายล้านบาท

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิธีการเพาะพันธุ์ลูกปลาส่วายด้วยวิธีผสมเทียม ตลอดจนศึกษาถึงวิธีการอนุบาลลูกปลาส่วาย
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนอนุบาลลูกปลาส่วายในบ่อดิน
3. เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการอนุบาลลูกปลาส่วายในบ่อดิน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนอนุบาลลูกปลาส่วายในบ่อดิน ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. คำว่า "อนุบาลลูกปลา" หมายถึง การเลี้ยงปลาต้ม (Fry) หรือลูกปลาที่ฝอายุไม่เกิน 3 วัน เรื่อยไปจนกระทั่งได้ขนาดที่สามารถปล่อยลงบ่อเลี้ยงได้ หรือได้ขนาดที่ผู้ซื้อต้องการ คือขนาด 1, 2, 3 และ 4 นิ้ว

2. ขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษ

2.1 ได้ทำการศึกษาเฉพาะจังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ทำการอนุบาลลูกปลาลำวายในบ่อดินมากที่สุด

2.2 ศึกษาเฉพาะฟาร์มที่ทำการอนุบาลลูกปลาลำวายในบ่อดินเท่านั้น

3. ในการเก็บตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษครั้งนี้ ได้คัดเลือกเฉพาะฟาร์มที่มีประสบการณ์ในการอนุบาลลูกปลาลำวายอย่างน้อย 3 ปี และเป็นฟาร์มที่ประสบปัญหาในการอนุบาลลูกปลาไม่มากนัก จำนวน 15 ฟาร์ม ซึ่งแต่ละฟาร์มได้ทำการอนุบาลลูกปลาทั้ง 4 ขนาดคือ ขนาด 1, 2, 3 และ 4 นิ้ว

วิธีดำเนินการศึกษาและค้นคว้า

1. ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจาก

1.1 หนังสือและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 สืบถามจากเกษตรกรโดยตรงที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 15 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

2. วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการอนุบาลลูกปลาลำวายในบ่อดิน

3. วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการเพาะพันธุ์ลูกปลาลำวายด้วยวิธีการผสมเทียม ตลอดจนทราบถึงวิธีการอนุบาลลูกปลาลำวาย

2. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนอนุบาลปลาลำวายในบ่อดิน

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการอนุบาลลูกปลาลำวายในบ่อดิน

4. ข้อมูลที่ศึกษาคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และผู้ที่สนใจในธุรกิจประเภทนี้